

Kétnyelvű utcanévtáblák Pilisszentkereszten

A Ludové Noviny című hetilap 1993. 17. számának témával kapcsolatos írás szerzője – mint magam is – a falu szülöttje s örömmel üdvözli a szép zománcozott kétnyelvű táblákat. Köszönet érte azoknak, akik tették. Magam azon nem kesergek, mint a szerző: miszerint az utcák névadóinak semmi közük a nagyemberekhez, ezzel szemben számos olyan „nagy” embert ismerek, aki méltán kaphatna szép zománc táblát, mivel valamilyen formában kötődött Pilisszentkereszt történelméhez.

Így táblát kaphatna a második honalapító, IV. Béla király, esetleg valamely olyan utcában, amely a faluban csak klostorkertnek nevezett kolostorromok felé vezet. Ma már történelmi tény, Gerecich professzor úr feltárásából tudjuk, hogy itt volt a király tragikus sorsú édesanyja, Gertrudis sírja. Több krónika említi, hogy Béla király sokszor „meglátogatta a kolostort, ahol édesanyja nyugodott, gazdag ajándékokkal kedveskedve a barátoknak, akik misét mondtak az elhunyt lelke üdvéért”.

A dicstelenül elhunyt édesanya is kaphatna táblát bármely rövid utcácskában, végülis nagy királyt adott a hazának.

Ha rajtam múlna, a nagyságok mellett a kisebb formátumú, de falunkért áldozatot hozó vagy a falu honismerete terén munkálkodó személyiségeket is megtisztelném egy-egy szép utcanévtáblával.

Például milyen szép lenne: *Szűcs tanító* útja, aki kis helytörténeti könyvecskét adott ki a faluról 1913-ban, amely azóta is alapvető forrásmunka, mely megérdemelné egy hasonló kiadást. Magam, mint a honismeret napszámosa, kutatom a szerző életútját.

Gerecze Péter régész is kaphatna név-, illetve emléktáblát. Ugyanis Szűcs tanító úr sürgetésére ő kezdett elsőnek ásátásokat a pilisszentkereszti egykori Pálos kolostor (mai rk. templom), illetve az egykori Ciszterci kolostor környékén. Hirtelen halála akadályozta meg az őskori temető feltárásában is – ez a téma azóta sem került elő – lehet hála Istennek – a feltárt gyönyörű romok ugyanis nagyon méltatlanul pusztulnak: a nemkívánatos vandál „turizmus” több kárt okozott a feltárt középkori romokban, mint a két világháború. Figyelemre méltó munka falunkról *Szeghalmi Gyula* tanár úr két világháború között megjelent könyve, amelyben olyan kedvesen ír a környékről, mintha hosszú időt töltött volna itt.

El tudnék képzelni utcanév-, vagy egyszerű emléktáblákat *Antalfy Gyula* számára is, aki ugyancsak szerelmese volt a Pilisnek.

Ha nemzetiségről van szó, a történeti hitelesség megköveteli, ne legyünk szűkkeblűek a német nevekkal, hiszen a mai Fő utcát igen sokáig Német utcának nevezték, itt lakott ugyanis a legtöbb német nyelvű nemzetiségű lakos: Roób, Klausz, Hoffner, stb. Érdekes a Tri luky (Három mező) Márton név. Ha majd új utcánk lesz, Ölbey Irén költő, tanítónő is megérdemelné egyet. A saját szülöttekről elnevezett utcák között a Szellő (Szeifert) utca is elérne, névadója igen sokat tett nehéz időkben a faluért. A Pálosok utcájának neve is feledésbe merült: igaz csupán egy kis köz viselte a nevüket. Volt Börtön utca is, az egykori Sztrikcsána, a mai Kis utca elején.

Gaján Vilmos